

Gezond autistisch verstand?

Stephanie Dehennin

Wetenschapscommunicator en illustrator
Zaterdag 25 juli 2020 om 3.25 uur

'Misschien moet een autist gaan solliciteren bij de Veiligheidsraad', klonk het gisteren in mijn Facebookgroep voor mensen met een autismespectrumstoornis. De teneur was er een van frustratie, kwaadheid en onbegrip: wij hebben ons maanden strikt aan de regels gehouden, en nu worden we gestraft voor degenen die het er niet zo nauw mee namen.

Niet dat autistische mensen geen problemen hebben met een lockdown. Onze begeleiding sneuvelt, ons werk en onze routines lijden eronder en ook autistische mensen worden eenzaam. Maar niemand fulmineert tegen vrijheidsberoving of heeft stiekem feestjes georganiseerd.

Onze bubbels bleven klein, zoals gewoonlijk. Op de diagnoseverslagen wordt dat omschreven als een 'lage sociale motivatie'. Ik zou het vandaag eerder een hoog sociaal verantwoordelijkheidsgevoel noemen.

'Ik wil geen vrijheid, ik wil rust', schreef iemand. Instemmend digitaal geknik en geklik. De cijfers zijn allesbehalve geruststellend. Sommigen offeren dat dit te verwachten was en de maatregelen te snel versoepeld zijn. Wij zijn nu eenmaal geneigd om dingen erg rationeel te bekijken en hebben meestal alle worstcasescenario's in ons hoofd afgespeeld voor we besluiten iets al dan niet te doen. Psychologen noemen dat 'catastrofaal denken', ik noem dat een weloverwogen beslissing nemen.

De nieuwe maatregelen leiden vooral tot onduidelijkheid, klinkt het. Een bubbel van vijftien mensen per week, dat zijn er zestig per maand. Hoe houden mensen dat in godsnaam bij? Mondmaskers worden verplicht in winkelstraten. Hoeveel winkels heb je nodig om van een winkelstraat te spreken? Is een postkantoor een winkel? Voor de zekerheid lopen we dus bijna allemaal continu met een mondmasker rond, ook zij die kampen met tactiele overgevoeligheid. Zelfs met mondmasker mijden - autisten terrasjes, restaurants en andere drukke plaatsen. Is dat 'vermijdingsgedrag' of responsabel handelen?

Onze regering vraagt om gezond verstand te gebruiken. Het is opmerkelijk dat autistische mensen – die wel eens verweten worden een akelige hersenziekte te hebben – blijkbaar uitblinken in het gebruiken van gezond verstand. Klassiek autistisch gedrag dat in normale omstandigheden als pathologisch wordt beschouwd, blijkt nu sociaal wenselijk. Het is het klassiek - neurotypische gedrag dat ons in de problemen heeft gebracht.

De gave om tussen de regels door te lezen bracht sommigen ertoe een geheel eigen interpretatie aan de beschermingsmaatregelen te geven. De sociale motivatie van sommige neurotypische mensen blijkt dermate hoog dat ze hun leven riskeren voor drukke feestjes. De afkeer voor routine is bij sommigen zo problematisch dat zelfs een pandemie hen er niet van weerhoudt in een vliegtuig te stappen.

Ik ben er nog niet achter welke functiebeperking schuilt achter de schijnbare onmogelijkheid om anderhalve meter afstand te houden. Daar zou dringend onderzoek naar moeten gebeuren.